

מטפחת עין הראש. "הרי את מקודשת לי כדת משה וישראל" אומר החתן, אהרן כהן, לכלתו, בלה בוטליק, בטקס הנישואין שנערך במשרד עורך הדין. למטה: סמל המשטרה מתבונן

שעה שהחליטו אהרן כהן ובלה בוטליק להקים בית משותף, לא העלו על דעתם שהחלטה זו תהיה נושא לקרב משפטי ממושך ומייגע. כל שאיפתם היתה לחיות יחד, כבעל ואשה, ולשם כך עשו את מה שחייב לעשות כל זוג הנמצא במצב דומה: הם הלכו להירשם ברבנות, ציפו ליום חתונתם.

אך בעיני הרבנות לא היו הדברים פשוטים כל כך: שם משפחתו של אהרן הוא, כאי מור, כהן. עובדה זו, שבעליה לא ייחס לה שום חשיבות מיוחדת, בהצטרפה אל ה"עובדה שהמועמדת להיות אשתו היא גרושה, עשתה את הנישואים לבלתיאפשריים. **הסמל הבריטי היה בור.** כהן חיך, משך בכתפיו: לשמו אין כל קשר עם הכת המקודשת של הכהונה. בציכוסלובקיה, ארץ מולדתו, היה שמו צ'ון (נכתב con, בלועזית). כשהתגייס לצבא הבריטי, בראשית מלחמת העולם, לא היה סמל הרישום הבריטי בקי ביותר בפרשת "שמות", רשם את שמו "אהרן כהן", החתים את פנקס השירות. הרבנים שמעו את הפרשה, עיינו בתעודות, ליטפו את זקניהם הלבנים, פסקו לבסוף כי אהרן הוא ספקיכה, ובתור כזה עליו ליהנות מכל הזכויות והחובות המגיעות לו בהתאם למעמדו.

הזוג נואש מנישואין חוקיים, אך לא ויתרו על חיים משותפים. האהבה היוותה, לדעתם, נימוק שקול כנגד חסרונה של חרית תמת הרבנות. עד שיום אחד פתח אהרן את העתון בשעת ארוחת הבוקר, מנהג מקור בל גם במשפחות ההגונות ביותר. בעיתון היה משהו שהקפיצו ממקומו.

אין צורך ברב. היתה זו הידיעה על פסקהדין במשפט יובל (העולם הזה 763), שניתן על ידי השופט המחוזי בנימין כהן, אביגיל קלינגר, אשר גישוואיה לשמואל לוריא היו כישלון, ביקשה להתגרש ול"הינשא למיכאל יובל. בפניוהה מפרה ברבנות, כנימוק לבקשת הגט, כי קיימה יחסים עם אהובה החדש. הרבנות נזגה את הגט המבוקש, אך לא שכחה להוסיף, בהסתמכה על חוקי השולחן ערוך, כי אביגיל רשאית מעתה להינשא לכל מי שיעלה על דעתה, פרט לבחור ליבה.

הזוג המיואש, אשר ניקל בקשיים אינ-

הגנת. לאוכל לא נשאר הרבה. היא לקחה 'כודות נוספות, עבדה עד מאוחר בלילה. לא היתה זאת הבעייה היחידה. חמירה יותר היתה הבעייה הנפשית של היד. אמיר הוא ילד שקט וטוב. אולם ככל ילד שאל: "איפה אבא?"

אילנה סיפרה לו שאבא בצבא. אולם הילד, שהיה קשור מאד אל יעקב, לא עבר על כך בקלות. יום אחד החל פתאום ממלמל לעצמו: "אבא אוהב אותי... אבא אוהב אותי..." הוא חזר על כך משך עשר דקות. היה זה מתנה פאסטרי: הילד נסה לשכנע את עצמו שאינו נטוש.

יום אחד שלח לו יעקב מביה"סוהר שיר מחתרת ישן, הקריש אותו לאשתו ולבנו. אילנה שרה אותו לאמיר. מאז מסרב אמיר לשכב לישון מבלי לשמוע את "השיר של אבא."

"איש לא יעריץ אותך" מפעם לפעם עם ניתן לאילנה להיפגש עם בעלה. תחילה היו אלה פגישות די נאות, השנים ישובו כמעט יחד ורק הסמל אלברט מזוהי, גבר משופם ונחו לבריאות, נכח בחדר. אולם אחרי בריחת בכר שונו הסדרים: השנים יכלו להיפגש רק כששולחן ארוך מפריד ביניהם, ושטרים רבים, מכל הדורות, ניכחים. רק בקושי החזיקה אילנה מעמד.

גם יעקב לא הרגיש, כנראה, בטוב בחפ"קידו החדש כנאשם. כל ענין המתחרת לא נראה לציבור הרחב ולחברי יעקב כמעשה גבורה. לאחר שנתגלתה בכל מעורמיה תחת זרקור המשפט, לא נראתה המתחרת אלא כמעשה-שטות, חסרת-כלית ועגום למדי.

עובר, לא מנהיג. השאלה הגדולה, שת-עמוד לפני שופטיו של יעקב חרות, תהיה:

מה היתה חשיבותו במחתרת? היה זה הוא בלס יותר משאר הנאשמים, כי כנראה, מילא במחתרת תפקיד של גייס — ובתור שכזה הוכר על-ידי הצעירים.

אולם יעקב חרותי הוא איש בלתי-מעשי. אין הוא אישיות המסוגלת לזיום תנועה, להנהיג מחתרת. עברו היכיח שהוא אדם המתמסר בכל נפשו לעבודה המוטלת עליו — בלח"י, במשטרה הצבאית, במחתרת-ללא-שם. אולם לא הוא היה האיש שנתן אי-פעם פקודות. יתכן ולולא היה כה בלתי-מעשי, לא היה לו כל-כך קשה להסתדר בחיים, לפרנס את משפחתו — דבר שהיה באותם הימים קל למדי לצעיר ישראלי ותיק בעל השכלה.

אילנה חרותי היא, אולי המזומחית הגדולה ביותר למחתרת זו הנמצאת כיום בחופש. היא לא נכנסה לעניינים, ובעלה הסתיר אותם מפניה. אולם היא צעירה פיקחה, שיכלה להוסיף פרט אל פרט.

אין ספק שעמד בראש המחתרת איש ש"טרם נתגלה. יעקב נכנע לו, הושפע על-ידו, מילא את שליחותו. בשמו פיתה צעירים ב"פראודות דתיות-למחצה" של "מלכות ישראל".

האיש והבעייה. יתכן ויעקב חרותי יותר משהיה חשוב כשלעצמו, היה איפייני לבעיה לאומית גדולה.

הוא גדל במשפחה מסוכסכת, ללא בית, ללא מסגרת בראשית חייו. הוא נגרך בעיר בולת הלח"י, כמעט בעל כורחו, אך היה לוחם טוב. בתור טיפוס היה אידיאליסט (הוא התפעל במיוחד מסטרים מן הסוג של פנדורה וההוג'נדי המטעופ).

הוא לא הסתדר בחיים. בבית ראה דוחק, מצוקה כלכלית. הוא לא היה מסוגל להסיק את המסקנה, להסתדר בחיים בירוגניים, להעי-לות את רמת משפחתו.

במקום זה עשה את ההיפך: ברח מן ה"אפרוריות הפרטית והציבורית מחוסר-הית-כלית האישית והכללית, אל הרומנטיקה המ"ווייפת, שלא היה לה שום תכלית, שום דרך ברורה למטרה כל שהיא, שום תתרון תיובי לכל בעייה שהיא, אלא שעסקה בהגנת מקר-טעות למעשים שונים שפגעו, לדעת חבריה, בכבוד הלאומי."

היא השיגה, בסופו של דבר, את ההיפך ממה שביקשה.

האמנם היה יעקב מסוכן למדינה? האמת המרה היא שקודם כל הוא קרבן. דמות המח"רת מקבילה, באופן יחסי, לדמות המדינה, המשטר, האופוזיציה. כאשר המאורעות ה"גדולים שקעו, כאשר ראשי הלוחמים מאתמול הפכו לעסקנים המסתפקים בנאומים ומאמרים מפוצצים, משלמים את המחיר הלוחמים מן השורה.

חרותי עצמו אינו אדוק, אף כי בביתו לא אכלו טרפה. הוא נסע בשבתות, אך גם לא היה אנטי-דתי.

פחתיים, לא הבין כלל את הצורך במשכורת. **אפשר ללכת לקולנוע.** יעקב עבד כפקיד אצל עורך-דין, התחיל ללמוד לבדו משפטים, עבר את בחינות השנה הראשונה כתלמיד-חרוץ של מכללת לונדון. המצב ה"כלכלי היה מיואש.

לבסוף ביצעה תוכנית: הוא לקח חדר ליד משרד אביו, פתח משרד לתרגומים ול"הכפלות. השלט תלוי צוד היום על הבית אשר בפנית רחוב נחלת-בנימין ושדרות רוטשילד. אולם המשרד לא הצליח. היתה דרושה השקעה ניכרת כדי להחזיק מעמד משך כמה חודשים, להתבסס, לא היה כסף. אילנה החלה עובדת כפקידה במצרבת י"ו עות אחרונות, הרחיבה כסף. הלל הלך לנן. משך כמה זמן אפשר היה ללכת לפעמים גם לקולנוע.

לפתע שמה לב שבעלה עכד פחות מה"רגיל, הרבה להסתובב. שוב לא הופיע עוד בבית אלא מאוחר בערבים. הוא טען שאינו יכול ללמוד בחדר אחד בו נמצאים גם אשה וילד. הוא הלך ללמוד במשרד.

נקודת מפנה. באופן הדרגתי השתנה כל יחסו של יעקב חרות. היתה זאת נקודת מפנה בחיי המשפחה. יעקב שוב לא רחש אמון לאשתו, לא שיתף אותה עוד במעשיו. אילנה לא היתה מאותו סוג נשים המס"תפקות בבישול ובשטיפת רצפות. היחסים בבית נעשו יגעים יותר ויותר. היא עבדה קשה לפרנס את המשפחה, לעתים קרובות חסר לחם בית. היא הבינה את בעלה, שלא ראה מעודו בית מסודר בחייו, לא תפט כלל שררוש כסף כדי לקנות מזון, ושאשה זקוקה לפעמים גם לשמלה חדשה.

אולם היא לא היתה עוד נערת לח"י הת"מימה. היא שאלה שאלות. כמו בעלה קראה את סולס, עתונו השוביניסטי חובבי-האלמות של הדי"ר ישראל שייב. אולם היא שמה לב שהעתון לא הציע שום דבר חיובי, מלבד משהו מעורפל בשם "מלכות ישראל". כש-

אידינה, אמיר ויעקב חרותי. "אבא אוהב אותי..."

אמר בעיה ששניה הוא אידינו גדול, יאלה: "אבל מה צריך לעשות?" יעקב לא ידע.

פתרון קיצוני. משך החודשים התגבשה בלב אילנה החלטה קשה. היא הבינה שהחיים אינם יכולים להימשך כך. היא הציעה לשרוף את הגשרים, לעבור לאילת. יעקב סירב. היה דרוש תתרון קיצוני. היא לא רצתה להתגרש ממנו. אולם היה מנוי וגמור עמה להיפרד ממנו לזמן מה. ההשבין: אם יחיה כמה חודשים לבדו, יתחיל להעריך שוב טעמים של חיי משפחה. אולי זכרה, בסדר ליבה, שפעם רצתה ללכת לקיבוץ דווקא יעקב סירב, באמרו שבקיבוץ לא יוכלו להיות חיי משפחה תקינים.

אולם עוד לפני שהתבשלה ההחלטה סו"פית, ירדה המכה: נתגלתה מחתרת. יעקב חרותי נאסר. התביעה ניסתה להוכיח שהוא מן האנשים המרכזיים. אילנה נקראה לחקירה, הופיעה עם הילד. נתנו לה לחכות שש שעות, כדי לרכך אותה. התוצאה היתה הפוכה: היא סרבה בכלל לדבר. שקראה לה הקצין אריה שמילגובסקי באופן ידידותי בשם "אילנה", החלה קוראת לו, בלעג, "אריה".

"איפה אבא?" אולם החיים, שהיו קשים גם קודם לכן, נעשו עתה כמעט נוא"שים. אילנה השתכרה מעט. היתה צריכה לפרנס את הילד ואח עצמה, לשלם חובות, לכסות את הוצאות המשפט, לשלם עבור